

законодавством. Саме такі визначальні ідеї-принципи найбільш ефективно реалізуються у правовій державі і одночасно є її підґрунтям.

Правову державу, на наш погляд, вдало характеризує І. Кант на думку якого, правова держава – це держава, де закон відповідає моральним принципам громадян. Він стверджує, що правовою є та держава, де всі підпорядковані не просто закону, а праву. Право є міра свободи, а закон – юридичне відображення права. Право є міра свободи зведена в закон. В правовій державі закони відповідають праву, тій мірі свободи, що існує в суспільстві. Джерелами законів у правовій державі, за Кантом, виступає єдина воля всіх осіб, що утворюють народ, громадяни мають право користитись тільки тим законам, зі справедливістю яких вони згодні і беруть зобов'язання їх дотримуватись [1].

Ознаками такої держави є: верховенство права; поділ влади на гілки; обмеженість державної влади законом; правова рівність між громадянином і державою; наявність розвинутої системи законодавства і законів, які виражають волю всього населення країни або більшості; гарантованість прав, свобод, обов'язків людини і громадянина та ін. [2]. Саме наявність таких позицій служить бар'єром на шляху всевладдя держави, її органів і посадових осіб.

У науковій юридичній літературі зазначається, що правова держава є одним із найвизначніших загальнолюдських політико-юридичних ідеалів, який у юридичній науці набув вигляду теоретичної конструкції. Тому теорія, під якою загалом розуміють сукупність загальних положень, що створюють науку або її розділ, в тому числі і правової держави, не є догмою і має різні форми вираження, повноту змісту. Різні автори, що займаються цією проблемою, розглядають її у неоднакових аспектах, включають у теорію правової держави неоднорідну кількість і якість ознак, елементів, принципів, критеріїв оцінки і диференціації [2].

На основі зазначеного можна зробити висновок про те, що цінність правової держави полягає в урегулюванні питання про панування справедливого права в суспільстві, верховенство закону. Тільки держава здатна надати юридичної загальнообов'язковості тим умовам, які кінце необхідні для використання кожною людиною її прав і свобод. І якщо держава максимальною мірою реалізуватиме таку здатність, зробить це основною своєю функцією, то вона може вважатися правовою, або ж такою, що прагне стати нею.

Список використаних джерел:

1. Кант І. Сочинения: в 6-ти т. / І. Кант. – М., 1965. – Т. 4, ч. 2. – 478 с.
2. Колодій А. Громадянське суспільство та правова держава: проблеми і шляхи розбудови / А. Колодій. // Право України. – 2010. – №7. – С. 12 – 17.

Правова держава: поняття, ознаки, принципи

Турова Євгенія Олександрівна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: викладач кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Юрковська Л.Г.*

Люди з давніх-давен розмірковували над створенням правової держави. Термін «правова держава» в науковий обіг увійшов на початку ХІХ століття. Правова держава в свою чергу – це організація політичної влади, діяльність якої заснована на визнанні та реальному забезпеченні прав і свобод людини, верховенстві права і взаємній відповідальності особистості та держави. Іншими словами правова держава являє собою публічно-правовий союз народу, заснований на праві як легітимованих суспільством нормах та політичній відповідальності держави перед народом за свою діяльність.

Основоположним началом права є принцип загальної рівності, тобто загальної і рівної для всіх міри свободи: для держави та її органів, для окремої особи і колективів, для всіх громадян країни. Право у суспільному житті виступає насамперед у формі законів та інших нормативних актів. Отже, верховенство права у суспільстві - основний принцип правової держави. Він зумовлює й інші його принципи, зокрема, підпорядкування законів і самої держави та її органів, посадових осіб, інших організацій, громадян, а також утвердження економічної свободи людини. Повинна дотримуватись

незалежність правової системи, наявність багатопартійності, легальна діяльність не лише урядових, а й опозиційних партій, об'єднань і рухів.

Влада повинна розподілятися на три гілки – виконавчу, законодавчу та судову, повинно дотримуватись суспільно-політичне представництво громадян на усіх рівнях державного управління, здійснюватися воля народу, всезагальне, рівне й пряме виборче право. Правова держава характеризується якістю власне закону. Він повинен бути справедливим, гуманним, закріплювати невід'ємні природні права кожної людини: право на життя, на свободу, на особисту недоторканість. Але свобода не є абсолютною. Правова держава незалежно від специфіки країни характеризується наявністю ознак, ступінь реалізації яких є показником успішного просування суспільства на шляху наближення до ідеалу, що містить теорія держави і права. Отож, можемо назвати важливі ознаки правової держави: дотримання вимог та норм конституції й законів держави всіма громадянами в усіх сферах життя суспільства; дотримання вимог та норм конституції й законів держави у діяльності всіх громадських і політичних організацій, не виключаючи й правлячу партію; дотримання вимог та норм конституції й законів держави при формуванні органів влади, у боротьбі за владу, у політичній взаємодії; визначальна роль суду у розв'язанні всіх спірних питань; підконтрольність суду всіх без виключення громадян та інституцій, право кожного оскаржити в судовому порядку неправомірні дії посадових осіб та державних органів; незалежність судової влади від пануючих політичних сил та органів державного управління; визнання і здійснення на практиці принципів конституціоналізму й законності, верховенства права, конституційний нагляд за дотриманням законності; рівноправ'я громадян та рівні вимоги для всіх; доступність суспільно важливої інформації, незалежність засобів масової інформації; розв'язання питань та прийняття загальних рішень за ознакою більшості з неодмінним урахуванням і поважанням прав меншості.

Отже, в загальному вигляді правову державу можна визначити як державу, в якій панує право, або як правову форму організації діяльності публічно-політичної влади та її взаємовідносин з індивідами як суб'єктами права.

Список використаних джерел:

1. Цвік, М.В., Ткаченко В.Д., Богачова Л.Л. та ін. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Л. Богачова – Х.: Право, 2002. – 432 с.
2. Зайчук О. В., Онщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс/ О. В. Зайчук, Н. М. Онщенко – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
3. Гусарев С. Д., Олійник А. Ю., Слюсаренко О. Л. Теорія права і держави/ С. Д. Гусарев, А. Ю. Олійник, О. Л. Слюсаренко – К.: Правова єдність, 2008. – 270 с.

СПІВІДНОШЕННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА І ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ЗАКОНУ

Турська Ірина Сергіївна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Лустовий Ж.М.*

Стаття 8 Конституції України зазначає, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Ця тема є досить актуальною, адже принцип верховенства права - це одна з яскравих конституційних новел, уперше у вітчизняній історії запроваджена в Основному Законі України. Проте інтерпретація, розуміння цього явища, й донині залишаються досить неоднозначними. Розглядаючи принцип верховенства права, мимоволі стикаєшся із питанням: чи все гаразд із розумінням цього принципу? Тому, на сьогодні проблема визначення принципу верховенства права є однією з найбільш актуальних в українській юриспруденції. Тим паче, що єдиного погляду на це не існує ні в Україні, ні в інших країнах, про що можуть свідчити численні публікації з даної тематики та й, зрештою, суперечлива судово практика.

Переважає більшість наукових досліджень зазначеної проблематики має конституційно-правовий характер, результати яких формулюються значною мірою у теоретичній площині, залишаючи осторонь не менш важливі аспекти